

сталого розвитку, як системи, полягає в тому, що кожна з його складових в сучасній системі освіти має самостійне значення, однак в системі освіти для сталого розвитку ці складові повинні бути взаємопов'язані між собою та утворювати певну цілісність. В такому контексті актуалізується проблема міжпредметних зв'язків і відповідно вибір загальних тем для об'єднаних предметів. Такий стан справ актуалізує проблему теоретичного обґрунтування змісту освіти для сталого розвитку, яка повинна полягати в розробці структурно-логічної схеми навчального процесу та оптимізації змісту і засобів навчання при викладанні відповідних дисциплін. Такий підхід дозволить забезпечити формування таких ціннісних орієнтацій у майбутніх викладачів технологій як: розуміння соціально-економічного значення своєї професії і розуміння свого місця в системі соціально-економічних відносин, здатність до критичної оцінки впливу наслідків своєї професійної діяльності на стан природних ресурсів і довкілля в цілому, а також свідомого вибору шляхів та методів удосконалення своїх особистих і професійних якостей з метою самообмеження споживання природних ресурсів.

Література:

1. Communication from the commission: Europe 2020 A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. Brussels, 3.3.2010, Com (2010) 2020 [Electronic resource] // European Commission. – 2010. – URL: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF>

2. Сучасні моделі професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: порівняльний досвід: монографія / В. О. Радкевич, Л. П. Пуховська, О. В. Бородієнко, О. П. Радкевич, Н. В. Базелюк, Н. М. Корчинська, С. О. Леу, В. В. Артемчук ; за заг. ред. В. О. Радкевич. – Київ: ІПТО НАПН України, 2018.- 223 с.

3. Yevgen Kulyk. Designer competence is a component of the basic competency of future teachers of technologies. Pedagogika Filozoficzna • Tom VIII WIELOGLOS W MYSLI O WYCHOWANIU/ 100 Lat polskiej pedagogiki filozoficznej/ Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego/ Wydanie 1, Warszawa 2020 . p. 113-123

ПРОБЛЕМИ ГУМАНІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Кулик Є.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
e-kyluk@ukr.net

Титаренко В.П.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
npnu.22@gmail.com

Коваль О. А.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
E-mail: Kvl.olg@gmail.com

Колінченко В. С.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
E-mail: vlad.kolin4enko@gmail.com

Аналіз філософських джерел присвячених проблемі розвитку світоглядних основ буття людини показав (Оваль Ной Харарі, Андреас Шлейхер, Ф. Шеллінг, Томас Кун, А. Печчеї, В. Лутай, В. Мельник та ін.), що до кінця 17 століття світоглядні основи буття європейського суспільства формували системи християнських цінностей і права. Але, уже понад 300 років, наука і технології докорінно змінюють теоретико-концептуальний сутнісний вимір світу, задають парадигмальні виміри сучасної цивілізації, визначають технокультурні процеси розвитку суспільств і поряд з системою правових відносин формують систему становлення і розвитку основних цінностей світової цивілізації, яка

відображається через технологічну культуру особистості і сформоване техногенне суспільство.

Проведений аналіз наукових праць філософів освіти (Томас Кун, Імре Лакатос, В. Вернадський, С. Гончаренко, В. Загороднюк, В. Мельник, С. Кримський, В. Кремінь, В. Лутай та ін.), присвячених проблемі філософсько-методологічного аналізу науки і технологій показав, що джерела кризи сучасної цивілізації появляються із штучно створеного людиною технологічного середовища, яке визначає соціальне буття. Одним із шляхів подолання даної кризи науковці вбачають у забезпеченні стратегії сталого розвитку суспільства. Відповідно політикам і науковцями була розроблена Світова Програма дій «Порядок денний на XXI століття» та представлена «Стратегія сталого розвитку» (sustainable development strategy). В її основу була покладена концепція орієнтована на підготовку світового співтовариства до рішення глобальних проблем сучасності – від подолання бідності до посилення ролі громадськості у вирішенні екологічних проблем. Реалізація «Стратегія сталого розвитку» передбачає розроблення національних програм та відповідної політики урядів країн які підтримують цю стратегію. Універсальний характер ідей сталого розвитку і наявність міжнародних угод привели до необхідності формування суспільства в контексті ідей сталого розвитку. Такий стан справ сприяв появі нового типу освіти, який отримав назву «освіта для сталого розвитку» (Education for Sustainable Development) [1].

Проведений аналіз концепції «Порядок денний на 21 століття», та практики реалізації концепції в країнах ЄС показав необхідність переорієнтації всієї системи освіти на забезпечення практичної підготовки всіх прошарків суспільства щодо використання принципів сталого розвитку як у відношенні до людини так і до природи [1]. Для цього уряди всіх країн повинні постійно вдосконалювати національні освітні системи і забезпечувати розуміння широкою громадськістю принципів і перспектив реалізації принципів сталого розвитку. Було задекларовано, що суть стратегії полягає в тому, щоб зміст освіти забезпечив перехід від простої передачі знань і навичок, до готовності діяти і жити в швидкоплинних умовах, брати участь у плануванні соціального розвитку, вчитися передбачати наслідки зроблених дій, в тому числі і можливі наслідки у сфері порушення стійкості як соціальних структур, так і природних екосистем.

За визначенням ЮНЕСКО до головних компонентів освіти для сталого розвитку було віднесено: *навчання, підготовку і перепідготовку кадрів, визначення системи цінностей, інформування і просвіта населення, підвищення якості життя* та ін. [2]. При цьому відмічається, що до ключових завдань освіти має відноситись *формування екологічної свідомості, шляхом розробки і постійного вдосконалення спеціальних освітніх програм зі сталого розвитку, створення навчальних посібників з питань екологічної етики і формування «необхідного базису знань, що спирається на ідеї взаємозалежності природи і суспільства, сталого розвитку та екологічної свідомості людини».*

Досвід багатьох країн свідчить, що головним рушієм у пропаганді і реалізації Стратегії освіти для сталого розвитку стають заклади вищої освіти. У зв'язку з цим перебудова системи освіти в кожній країні повинна орієнтуватись на сприяння розвитку у населення як навичок творчого екологічного мислення, так і вихованню толерантності, глибинного розуміння демократичних форм, можливості прийняття узгоджених рішень і участі у виконанні накреслених планів [1].

Освіта для сталого розвитку передбачає шляхом зміни структури навчальних програм і методів викладання, забезпечувати **міждисциплінарний підхід** до аналізу ситуацій, які є характерними для реального життя. Такий підхід дозволяє перейти від теоретичного освоєння технологічної освіти до практико-орієнтованої.

До цілей освіти для сталого розвитку включені питання розширення сфери знань, умінь і навичок майбутніх фахівців в контексті розвитку їх спеціальних навичок,

інтелекту, формування активної життєвої позиції і морально-етичних цінностей зорієнтованих на взаємодію людини і оточуючого середовища.

Освітня політика України, за останні 80 років, сформувала сциєнтично-технократичне суспільство із притаманною йому системою цінностей відношення до праці, цінностей праці, взаємодії з природою і її ресурсами, засобів виробництва, технологій, престижності інженерних професій. В результаті рівень життя українського суспільства суттєво відстає від суспільств країн ЄС. В країнах ЄС, ще на початку 50-х років ХХ століття в світоглядну основу освітньої політики було покладено принцип демократії і гуманізму, а досягнення науково-технічної революції (кібернетика, генна інженерія, космос, нанотехнології, інформатизація) були направлені на реалізацію цих принципів [1]. Тобто почало формуватися суспільство сталого розвитку. Оскільки, нормою розвитку сучасного техногенного суспільства є не канони, а творення нових суб'єктивно сконструйованих цілей [2], то в залежності від того яку парадигму технологічної освіти ми виберемо в Україні, по мірі розвитку технологій, така і сформується технологічна культура особистості, яка буде визначати культурну матрицю цінностей українського суспільства, яке буде формувати майбутнє буття нашого суспільства.

Аналіз змісту професійної підготовки технологів в країнах ЄС показав, що структура професійних знань складається з інженерно-технологічних знань і гуманітарних знань які відображають взаємодію людини з технологіями. Гуманістичний напрямок, передбачає в основу світоглядної системи суспільства поставити загальнолюдські цінності (добро, любов, гармонія, естетика і т.п.), а досягнення науково-технічної революції підпорядкувати цій меті. Тобто, якщо українське суспільство претендує на входження в ЄС, якщо нам орієнтуватись на світові стандарти життя (виготовляти високоякісний технологічний виріб; правильно його експлуатувати і утилізувати, оберігати природу від дії технологій), то українську систему технологічної освіти необхідно трансформувати у контексті формування світогляду українського суспільства відповідно до загальноєвропейських цінностей, у освітній парадигмі нового типу культури, яка існує в країнах ЄС, суспільство сталого розвитку, а зміст технологічної освіти, через систему інженерно-технологічного навчання, повинен формувати не сциєнтично-технократичну особистість а гуманістичну. Оскільки до принципів, на яких формується освіта для сталого розвитку віднесено міждисциплінарний підхід, то технологічна освіта через предмет «Технології» дозволить об'єднати знання з предметів які відносяться до STEAM підходу для формування відповідних компетенцій в контексті сталого розвитку.

Література:

1. Cedefop European public opinion survey on vocational education and training : Cedefop research paper, No 62 [Electronic resource]. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. – 132 p. – URL: http://www.cedefop.europa.eu/files/5562_en.pdf.
2. UNESCO. Roadmap for Implementing the Global Action Programme on Education for Sustainable Development. Paris : UNESCO, 2014. 38 p. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/1647unescoroadmap.pdf>.

ПЕРСПЕКТИВНІ ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МИСТЕЦТВА І ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Лебедик Л. В.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
lebedyk_lesya@ukr.net*

Актуальність пошуку перспективних шляхів підвищення якості підготовки майбутніх фахівців мистецтва і позашкільної освіти, зокрема здобувачів освіти рівня